

نهضت آزادی ایران

تاسیس ۱۳۴۰

مصاحبه روزنامه آلمانی زودویچه با دبیرکل نهضت

بازگشت به میهن بازگشت به زندان

گفتگو با ابراهیم یزدی دبیر کل نهضت آزادی که بهنگام بازگشت به ایران در معرض دستگیری قرار دارد. مندرج در روزنامه آلمانی "زودویچه" مورخ ۵ ماه مه - مصاحبه‌گر. کتایون امیرپور

س: مأمورین رسمی مدعی هستند که در خانه شما اسلحه یافته‌اند.

یزدی: من می‌باید چقدر ابله بوده باشم که چنین چیزی را در خانه خود نگاه دارم تا اینکه مأمورین آنها را فوراً ببینند. من ۶۹ سال از عمرم می‌گذرد و ۵۳ سال است که فعالیت سیاسی دارم. من یک جوان بی‌تجربه نیستم که یک چنین چیزی را در خانه خود نگاه دارم. این حرف کاملاً مسخره است.

س: دلائل اصلی آن دستگیری‌ها و اتهامات شما چیست؟

یزدی: افراطیون چند هدف را دنبال می‌کنند یکی اینکه وزارت اطلاعات گزارشی به مجلس داده با این محتوا که ما نهضت آزادی را سازمانی با اهداف براندازانه نمی‌دانیم. طبیعتاً این برای ما بسیار مفید می‌بود اگر چنانچه مبتنی بر این گزارش رسمیت ما را اعلام می‌کردند. ولی اکنون دادگاه انقلاب مدعی شده است که در خانه من اسنادی یافته‌اند که خلاف این را ثابت می‌کند. هدف دیگرشان این بود که از نامزدی آقای خاتمی برای انتخابات هشتم ماه ژوئن جلوگیری کنند. ایشان باید تا یکشنبه آینده مشخص کند که آیا نامزدی خود را اعلام خواهد کرد؟

س: آیا شما فکر می‌کنید او نامزدی خود را برای انتخابات اعلام بکند؟

یزدی: بله بنظر من او نامزد خواهد شد و مطمئناً نیز پیروز می‌شود. اما سخت می‌توان گفت با چه میزانی از اکثریت

س: آیا نهضت آزادی از خاتمی حمایت می‌کند؟

یزدی: اگر او نامزدی خود را اعلام کند طبیعتاً ما از او حمایت می‌کنیم.

س: در حال حاضر حزب شما در میان مردم از چه موقعیتی برخوردار است؟

یزدی: هویت ایرانی مبتنی بر دو چیز است. دیانت و ملیت. نهضت آزادی نیز متکی بر این دو اصل بوده، ملی- مذهبی است و این قابلیت پذیرش آنرا برای مردم خیلی بالا می‌برد و به همین جهت هم می‌باشد که نهضت آزادی پاسخ‌دهنده نیازهای مردم است. ما دهها سال است که به لحاظ فرهنگی فعالیت وسیع داریم و نقائص موجود را به نقد می‌کشیم. به همین دلیل نیر افکار عمومی از ما حمایت می‌کند.

س: دلیل اینکه حمله اصلی افراطیون متوجه نهضت آزادی بوده و به نیروهای لیبرال مذهبی مانند فیلسوف

مذهبی عبدالکریم سروش کمتر حمله می‌کنند چیست؟

یزدی: به آنها هم حمله می‌کنند و هیچ کجا نمی‌گذارند آقای سروش در جلسات عمومی صحبت کند.

بعلاوه اینجا یک تفاوتی وجود دارد. زیرا او در هیچ حزب سیاسی عضویت ندارد اما نهضت آزادی یک تاریخچه مبارزات طولانی دارد. ما ۴۰ سال پیش شروع کرده‌ایم و همواره فعال بوده‌ایم و پرچم مبارزه را برافراشته نگاه داشته‌ایم.

س: آیا نفوذ شما در میان مردم از مثلاً جبهه مشارکت برای ایران اسلامی که در عمل نیز امکان فعالیت در زمینه سیاسی را دارد، بیشتر است؟

یزدی: ارزیابی این امر کار مشکلی است سالهاست که به نهضت آزادی اجازه داده نمی‌شود در انتخابات شرکت کند به سختی می‌توان گفت کدام حزب در میان مردم واقعاً پایگاه دارد. اما من حدس می‌زنم که دلیل همین عکس‌العمل شدید افراطیون در مقابل ما اینست که در صورتی که به نهضت فرصت فعالیت و کار داده شود از حمایت وسیعی در میان مردم برخوردار خواهد بود و این را افراطیون به خوبی می‌دانند.

س: موضع نهضت آزادی در قبال ولایت فقیه چیست؟ آیا موضع شما در قبال این مدل حکومت در جمهوری اسلامی ایران نیست که موجب خشم افراطیون گشته است؟

یزدی: هیچ ضرورتی وجود ندارد که افراد به هر بند قانون اساسی معتقد باشند. حتی چند تن از روحانیون برجسته هستند که به ولایت فقیه اعتقاد ندارند. اما هر ایرانی شهروند موظف است که به قانون حاکم تمکین کند. و نهضت آزادی به قانون پایبندی دارد و از آن تبعیت می‌کند. ما بارها اعلام کرده‌ایم که از قانون اساسی تبعیت می‌کنیم. به همین دلیل مساله این نیست که آیا کسی به ولایت فقیه معتقد هست یا نه، او باید از قانون تبعیت کند. ۹۷ درصد مردم ایران البته مسلمان هستند. ولی ما ۳ درصد غیرمسلمان هم داریم و ۶ درصد مسلمان سنی. اینها حتماً به ولایت فقیه اعتقاد ندارند. اما آنها باید به قانون پایبند باشند زیرا که ایرانی هستند.

س: آیا این ارزیابی مبالغه‌آمیز است که در ایران میان دو گروه که اسلام را به دو گونه متفاوت تفسیر می‌کنند جنگ حاکم است؟

یزدی: من اصطلاح جنگ را در این مورد بکار نمی‌برم. به نظر من جامعه ایرانی در دوران تحول بسر می‌برد. و موضوع اصلی این تحول تضاد میان مدرنیته است و سنت. در دوران پهلوی برخی از عناصر ظاهری مدرنیته به مردم تحمیل شده بود که آنها مورد قبول واقع نشد. طرحهای تحولی می‌باید در فرهنگ ملی ما ریشه داشته باشند تا که مورد قبول مردم قرار گیرند. یکی از نتایج جنبی انقلاب در عمل این بود که تعادل موجود به نفع مدرنیته تغییر یافت. بسیاری از جهات مدرنیته مشمول میدان مبارزه سیاسی-ایدئولوژیک شده‌اند. روشنفکران مذهبی ما در این زمینه مدتهاست کار می‌کنند. در حال حاضر برخی از عناصر اصلی مدرنیته مانند دموکراسی و توسعه کاملاً مشمول این روند شده‌اند فقط افراطیون هستند که برایشان این سؤال مطرح است که آیا اسلام و دموکراسی قابل جمع هستند. برای سایرین مشکل حل شده. من این را یک روند توسعه می‌دانم و نه یک جنگ.

س: آیت‌الله‌العظمی منتظری حمایت خود را از دستگیرشدگان اعلام کرد. ارتباط میان حزب شما با این بزرگترین معترض میان روحانیون چگونه است؟

یزدی: ما با ایشان هیچگونه ارتباط سازمانی نداریم. اما سالهاست که همدیگر را می‌شناسیم. آشنائی من با ایشان از دهه ۱۹۶۰ (دهه ۱۳۴۰) که در زندان شاه بسر می‌برد، می‌باشد. و من بخاطر دارم که ایشان

نامه‌ای به دبیرکل سازمان ملل نوشت تا توجه او را نسبت به اوضاع سیاسی ایران در رژیم شاه جلب نماید. ایشان از فعالیتهای ما به عنوان یک حزب اپوزیسیون آگاه بود و زمانی که من پس از انقلاب وزیر امور خارجه شدم هفته‌ای یکبار با ایشان ملاقات داشتم و در مورد تحولات سیاسی به ایشان گزارش می‌دادم. اما پس از اعتراضاتی که ایشان به عنوان قائم مقام آقای خمینی نسبت به پایمالی حقوق بشر کردند که به همین دلیل نیز برکنار شدند تاکنون بیش از یکی دو بار ایشان را ندیده‌ام. اما حمایت ایشان از نهضت آزادی غیر عادی نیست. ایشان می‌دانند که اتهامات وارده علیه ما هیچ مبنائی ندارد.

س: خواست مأمورین ایران است که شما به کشور مراجعت کنید آنگاه می‌خواهند شما را به دادگاه بکشند

قصد شما چیست؟

یزدی: من سرطان پروستات دارم. اگر مأمورین ایران به من ضمانت دهند که مداوای من ادامه یافته و کتباً از من بخواهند که به کشور مراجعت نمایم، خواهم رفت. اما مداوای من قابل تعویق نیست. تا کنون سرطان به سایر نقاط بدن سرایت نکرده است اما اگر مداوا بطور جدی ادامه نیابد آنگاه سرطان سرایت خواهد کرد.

س: اما در حال حاضر اگر شما به ایران بازگشت کنید اوضاع برایتان خطرناک است.

یزدی: بله اما من که هیچ اقدام خلاف قانونی نکرده‌ام. من به پرسش‌های دادگاه انقلاب پاسخ خواهم داد و نسبت به اتهامات موضع خواهم گرفت. اتهامات وارده کاملاً بی‌معنی و فاقد هر گونه مبنا و اساس می‌باشد.

س: این حرفها که اثری ندارد. یک شخص روحانی، حسن یوسفی اشکوری نیز هیچ کار خلاف قانونی نکرده است. او تنها اظهار کرده با اجباری کردن روسری موافق نیست این نظر را که ایشان به عنوان یک مسلمان بیان کرده است بنظر برخی از روحانیون برجسته که حتی چند تن از آنها از محافظه کاران نیز بحساب می‌آیند بیانش فاقد اشکال است. با تمام اینها اشکوری را به ارتداد متهم کرده‌اند که مجازات آن اعدام است.

یزدی: بله با وجود این من باید به ایران بازگشت کنم. و درست به دلیل همین نحوه‌ای که مأمورین با اشکوری و سایر دستگیرشدگان برخورد کرده‌اند. در مورد آنها نگذاشته‌اند مداوای پزشکی لازم صورت گیرد. اما من باید از یک امر مطمئن گردم. آنها باید به من به لحاظ پزشکی اجازه دهند که در دوران حبس درمانم تحت نظر پزشک معالج خودم ادامه یابد.